

Атаманчук З.А.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЧЛЕНСТВА У СОТ

Наслідки членства України у Світовій організації торгівлі для вітчизняної економіки можна розглядати з точки зору переваг і недоліків [1, с. 61-65; 2; 3]. Суттєвими негативними наслідками є низький рівень продуктивності праці через зношені основні фонди, морально застарілу інфраструктуру, величезну енергоємність виробництва [2] та, як наслідок, низький рівень конкурентоспроможності українських виробників. Вітчизняна продукція особливо не користується попитом на закордонних ринках.

Членство України у СОТ вимагає скасування багатьох положень, закріплених у чинних програмах субсидування окремих галузей, які суперечать нормам СОТ. У короткостроковій перспективі це спричинить проблеми для галузей з високим рівнем субсидування [2] – машинобудування, АПК, хімічна промисловість. Конкуренція між вітчизняними та іноземними виробниками може спричинити скорочення виробництва неконкурентоспроможних українських підприємств, що призведе до загострення економічних і соціальних проблем, виникне необхідність працевлаштування вивільнених працівників, реструктуризації виробництва.

Основна галузь економіки України – машинобудування, в цілому буде програвати. З проблемами зіткнуться автомобілебудування, радіоелектронне та сільськогосподарське машинобудування, які постраждають від припинення державної підтримки.

В Україні спостерігається тенденція незначного зростання (на 7 млрд. дол. США протягом 2001-2008 рр.) імпорту продукції галузі машинобудування. Разом зі зниженням обсягів загального імпорту продукції в Україну, пік якого припадає на 2009 рік, скоротився також й імпорт продукції машинобудування з приблизно 8 млрд. дол. США. до 2 млрд. дол. США [4]. У наступні роки цей показник незначно зростає, що, в основному, пов'язано з необхідністю використання високоякісних машин та устаткування для розширення інфраструктури, будівництва доріг у зв'язку з підготовкою України до чемпіонату Євро-2012.

Для аналізу впливу імпорту продукції виробництва галузі машинобудування на основні макроекономічні показники України було проведено емпіричне дослідження для квартальних даних 2001-2011рр. При цьому використовувались наступні показники:

$Import_mach_t$ – імпорт продукції машинобудування (дол. США);

$Import_t$ – загальний імпорт України (дол. США);

$Export_t$ – загальний експорт України (дол. США);

gdp_t – ВВП (дол. США);

Inv_t – прямі іноземні інвестиції в економіку України (дол. США);

M_t – пропозиція грошової маси (грн.).

Всю необхідну інформацію було отримано з баз даних Державного комітету статистики України та Світового банку [87]. Дані прологарифмовано.

Результати емпіричного аналізу впливу показника імпорту продукції машинобудування на загальний імпорт та загальний експорт України, ВВП, прямі іноземні інвестиції в економіку України та пропозицію грошової маси зображено у вигляді рівняння 1.

$$\begin{aligned} \text{Im_tech}_t = & 0,259\text{Im_tech}_{t-1} + 1,003\text{Im_port}_{t-1} + 0,346\text{RGDP}_t - 0,409\text{EXPO}_t, \\ & (2,904^*) \quad (6,577^*) \quad (1,553) \quad (-3,835^*) \\ & R^2 = 0,95 \quad DW = 1,74 \\ + & 0,110\text{INV}_t - 0,126M_t \\ & (2,807^*) \quad (-2,074^{**}) \\ & R^2 = 0,95 \quad DW = 1,54 \end{aligned} \quad (1)$$

Примітка: в дужках подано p – критерій та статистичну достовірність (* - 1%, ** - 5%, *** - 10%).

Результати регресійного аналізу показують, що значення достовірності регресії знаходиться у допустимих межах. Спостерігається негативний вплив зростання імпорту в Україну продукції машинобудування на показники загального експорту та грошової маси; при цьому зростатиме загальний імпорт й інвестиції. Зростання імпорту машинобудування з лагом в один квартал також позитивно впливає на досліджуваний показник.

Усунення можливих негативних наслідків впливу зовнішніх факторів членства України у Світовій організації торгівлі, підвищення ефективності діяльності галузей вітчизняної економіки вимагає застосування певних напрямів державної політики України щодо покращення результатів членства у СОТ.

Література

1. Кириченко В.М. Україна та СОТ: перспективи, переваги та суперечності / В. М. Кириченко, М. М. Корабльов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. - №5. – С. 61-65.
2. Тимошенко Л. М. Аналіз проблемних питань розвитку української економіки в умовах членства в СОТ / Л. М. Тимошенко, А. О. Сімахова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2008dec/2_timoshenko.php.
3. Оцінка наслідків членства в СОТ для галузей економіки України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>